

Seat No. : _____

ZN-126

May-2014

B.Com. (Sem.-II)

Core Elective (102) : Banking

(Fundamentals of Banking)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

સૂચના : (1) નીચે આપેલ પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો.

(2) જમણી બાજુ લખેલ અંક, તે પ્રશ્નના ગુણ દર્શાવે છે.

1. (અ) એકમ બેંકિંગ પદ્ધતિમાં નાણાકીય વ્યવહારની પ્રક્રિયા ચાર્ટ દ્વારા સવિસ્તાર સમજાવો તેમજ એકમ બેંકિંગના લાભ જણાવો. 10

અથવા

શાખા બેંકિંગની વ્યાખ્યા આપી, શાખા બેંકિંગના લાભ ચર્ચો.

- (બ) કોઈપણ એક પર નોંધ લખો : 4

(1) સંયુક્ત સાહસ

(2) મર્જર – સંયોજન, સમાવેશ

2. (અ) “બેંકર વિશિષ્ટ મોભાવાળો દેવાદાર છે.” – બેંકરની વ્યાખ્યા આપી આ વિધાન સવિસ્તાર ચર્ચો. 10

અથવા

બેંકર ગ્રાહક સંબંધનો અંત કઈ પરિસ્થિતિઓમાં આવી શકે ?

- (બ) નોંધ લખો : (કોઈપણ એક) 4

(1) બેંકરની ફરજો

(2) બેંકરના અધિકારો

3. (અ) ભારતમાં સહકારી બેંકોનો ઇતિહાસ અને વિકાસ તબક્કાવાર ચર્ચો. 10

અથવા

સહકારી બેંકનો અર્થ સ્પષ્ટ કરો તથા સહકારી બેંકનું ત્રિસ્તરીય માળખું સમજાવો.

(બ) નોંધ લખો : (કોઈપણ એક)

4

(1) રાજ્ય સહકારી મંડળી

(2) પ્રાથમિક સહકારી મંડળીની કામગીરી

4. (અ) ATMનો અર્થ સ્પષ્ટ કરો તથા ATMના લાભ અને ગેરલાભ ચર્ચો.

10

અથવા

નાણાની હેરફેરના વિવિધ પ્રકારો જણાવો.

(બ) નોંધ લખો : (કોઈપણ એક)

4

(1) ઓન લાઈન બેંકિંગ

(2) ઈન્ટરલીંક બ્રાંચ બેંકિંગ

5. નીચે આપેલ વિધાનો સાચા હોય તો (✓) અને ખોટા હોય તો (✗) ની નિશાની કરી જવાબ આપો :

14

(1) બેંકર ગ્રાહક સંબંધ એક કરાર છે.

(2) બેંકર ગ્રાહક સંબંધ લેણદાર લેણદારનો છે.

(3) ગ્રાહકના ખાતાની માહિતી ગુપ્ત રાખવાની બેંકરની ફરજ છે.

(4) લેણા વસૂલ કરવા બેંકર ગ્રાહકના બે ખાતા ભેગા કરી શકે નહિ.

(5) ભારત શાખા બેંકિંગનું શ્રેષ્ઠ મોડેલ છે.

(6) બ્રિટનમાં એકમ બેંકિંગ પદ્ધતિ પ્રચલિત છે.

(7) મર્જરમાં બે કે વધુ બેંકોના ભાગ પડે છે.

(8) સમાવેશ અને સંયોજન કાયદાની દૃષ્ટિએ સરખા ગણાય છે.

(9) ભારતમાં સહકારી બેંકો નિષ્ફળ ગઈ છે પરંતુ તે સફળ થવી જોઈએ.

(10) પ્રાથમિક સહકારી ધિરાણ મંડળી રાજ્ય સ્તરે સ્થાપવામાં આવે છે.

(11) ભારતમાં સહકારી ધિરાણ મંડળીનો કાયદો 1904માં રચાયો હતો.

(12) સહકારી બેંકો તે સરકારી બેંકો હોય છે.

(13) ક્રેડિટ કાર્ડ એટલે જ ATM કાર્ડ એમ અર્થ થાય.

(14) બેંક ડ્રાફ્ટ માટે બેંકરના ગ્રાહક હોવું જરૂરી નથી.

Seat No. : _____

ZN-126

May-2014

B.Com. (Sem.-II)

**Core Elective (102) : Banking
(Fundamental of Banking)**

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions : (1) Answer the following questions.

(2) Figures to the right indicate full marks.

1. (a) Explain process of money transaction and transfer with the help of chart and bring out advantages of unit banking. **10**

OR

Define Branch Banking. State advantages of Branch Banking.

- (b) Write short note on any **one** : **4**

(i) Joint Venture

(ii) Merger

2. (a) 'Banker is a dignified debtor'. Define banking and explain the statement. **10**

OR

How banker customer relationship ends ?

- (b) Write short note on **one** of the following : **4**

(i) Duties of Banker

(ii) Rights of Banker

3. (a) Explain history and stage by stage development of co-operative banks in India. **10**

OR

Define Co-operative Banking and explain tri-parietal structure of co-operative banks in India.

- (b) Write note : (any **one**)

(i) State Co-operative Societies

(ii) Working of Primary Co-operative societies **4**

4. (a) Define ATM and bring out its advantages and disadvantages. 10

OR

Explain various Modes of Money Transfer.

- (b) Write note : (**one**) 4

- (i) Online Banking
- (ii) Interlinked Branch Banking

5. Put (✓) mark for correct and (X) mark for incorrect sentences : 14

- (i) Banker customer relationship is a contract.
 - (ii) Relationship between debtor and debtor is known as customer banker relationships.
 - (iii) It is duty of banker to keep secret of financial detail of customer's account.
 - (iv) Bank can never merge two accounts of the same customer of the bank to recover money.
 - (v) India is best model of Branch Banking.
 - (vi) Office banking method is adopted by U.K.
 - (vii) Two or more banks are taking part under merger.
 - (viii) Merger and Amalgamation are the same from legal point of view.
 - (ix) Co-operative banks failed in India, but it should succeed.
 - (x) Primary credit co-operatives are established at state level.
 - (xi) Co-operative credit society's act was passed in 1904.
 - (xii) Co-operative banks are government's bank.
 - (xiii) Credit cards means ATM cards.
 - (xiv) It is not necessary to be a banker's customer to obtain bank draft.
-